

Stichting Allard Pierson - Jaarverslag 2021

Doelstelling

1. De Stichting heeft ten doel het verlenen van materiële en immateriële steun aan het Allard Pierson – De Collecties van de Universiteit van Amsterdam, gevestigd te Oude Turfmarkt 127, 1012 GC Amsterdam, alsmede al hetgeen daarmee verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin.
 2. De Stichting tracht haar doel onder meer te bereiken door:
 - het bevorderen van een grotere bekendheid van het Allard Pierson;
 - het verlenen van financiële steun ten behoeve van de instandhouding, uitbreiding en presentatie van de collectie van Allard Pierson; en
 - het doen verrichten van (wetenschappelijk) onderzoek.Dit alles in de breedste zin van het woord.
 3. De Stichting heeft niet ten doel het maken van winst.
 4. De Stichting zal de Code Governance Cultuur 2019 (GCC) toepassen https://www.cultuur-ondernemen.nl/storage/media/Governance-Code-Cultuur-2019_NL_download-versie.pdf
- Met deze doelstelling voldoet de Stichting aan GCC principe 1.

Vermogen

Het vermogen van de Stichting wordt gevormd door:

- a. subsidies en andere bijdragen;
- b. schenkingen, erfstellingen en legaten;
- c. alle andere verkrijgingen en baten.

Governance

Het Allard Pierson is onderdeel van de gemeenschappelijke diensten van de Universiteit van Amsterdam (UvA), de Bibliotheken UvA/ Hogeschool van Amsterdam. De bestuurlijke structuur van de UvA is vastgelegd in de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW) en in het daarop gebaseerde Universiteitsreglement, en is in overeenstemming met de code goed bestuur universiteiten van de Vereniging van Universiteiten (VSNU). Het Allard Pierson is geregistreerd in het Museumregister en het Allard Pierson past de Governance Code Cultuur toe.

De Stichting Allard Pierson is door het Allard Pierson opgericht om fondsenwervende activiteiten te kunnen verrichten in een privaatrechtelijke structuur, expliciet gescheiden van onderwijs en onderzoek zodat vermenging met en oneigenlijk gebruik van publiek geld wordt uitgesloten. Met het aanvragen, gevolgd door toekenning door het Ministerie van OCW van de BIS-gelden ontvangt de Stichting sinds 2021 echter wel publieke gelden. Vanwege deze toekenning heeft het bestuur in 2020 besloten tot een statutenwijziging en wijziging van de samenstelling van het bestuur. Beide zaken hebben in 2021 definitief hun beslag gekregen. Daarmee voldoet de Stichting aan de Governance Code Cultuur (zie: GCC, principe 6, pagina 40).

Om de (fondsenwervende) doelstelling van de Stichting Allard Pierson te kunnen realiseren is belangenverstrengeling gewenst. De 'personele unie' in de persoon van de voorzitter, zijnde de directeur van het Allard Pierson, is daarom gewenst. Hiermee wijken wij dus bewust af van de code (zie: GCC, principe 3, pag. 27, 1e alinea). Het ministerie OCW is hiermee akkoord.

Dit Jaarverslag volgt de principes en aanbevelingen van de Governance Code Cultuur.

Bestuur

De Stichting is onafhankelijk en wil een onafhankelijk bestuur hebben (zie GCC: principe 3).

In 2021 is het bestuur van de Stichting uitgebreid van drie naar vijf personen. Sinds 1 september 2021 is de samenstelling van het bestuur als volgt:

Wim Hupperetz, voorzitter
Chief Science Officer, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

Winfred van de Put, secretaris
Directeur, Nederlands Instituut Athene

Nick Boxem, penningmeester
Directoraatsmanager, Ministerie van infrastructuur en waterstaat

Joachim Fleury, lid zonder portefeuille
Global Head of TMT, Clifford Chance

Martijn Pronk, lid zonder portefeuille
Hoofd Digitaal, Van Gogh Museum

De leden van het bestuur vertegenwoordigen het brede domein van het Allard Pierson. Het resultaat is een divers samengesteld bestuur (zie: GCC, principe 1). Tevens zijn de statuten aangepast, zodat zij voldoen aan de Governance Code Cultuur. De nieuwe statuten zijn gepasseerd op 27 mei 2021. Met dit nieuwe bestuur zijn een taakverdeling en een rooster van aftreden vastgesteld (zie: GCC, principe 4 en 5). In 2024 willen we zover zijn dat het bestuur periodiek evalueert en daarbij ook de oordelen van stakeholders en publiek meeneemt (zie: GCC, principe 7). Het bestuur van de Stichting is onbezoldigd (zie: GCC, principe 3).

Activiteiten

In 2021 kwam het bestuur vier keer bij elkaar, waarvan twee keer in de nieuwe samenstelling. In de vergaderingen werd goedkeuring verleend aan:

- de nieuwe statuten
- taakverdeling binnen het bestuur
- instelling van een ambtelijk secretaris, i.c. Paulien Retèl
- handling van de buitenlandse abonnementen van het Allard Pierson Magazine
- financiering van de verbouwing van de museumwinkel van het Allard Pierson

De statutenwijzing heeft hoge kosten notaris- en advocaatkosten opgeleverd. In beide gevallen is na ons protest besloten tot 50% korting – de bedragen bleven desondanks aanzienlijk. In 2021 is viermaal een betaling van BIS-gelden door OCW ontvangen en vervolgens betaald aan het Allard Pierson.

Uit het aankoopfonds voor aankopen ten behoeve van de museale collectie is in 2021 bijgedragen aan de aankoop van een oud-Egyptische shabti.

De Stichting Allard Pierson verzorgde de fondsenwerving en de administratieve afhandeling daarvan ten behoeve van verschillende projecten van het Allard Pierson:

- de herinrichting *Van Nijl tot Amstel*;
- de aankoop van de *Atlas Germania Inferior* van Frederik de Wit;
- het boek over Emilie Haspels, oud-directeur van het Allard Pierson Museum dat door het Allard Pierson is gepubliceerd in samenwerking met uitgeverij Walburg Pers (ISBN 9789462497191);
- de tentoonstellingen *Bes. Kleine god in het oude Egypte*, *Godinnen van de art nouveau*, *Via Appia Revisited*, *Zeur niet!* (over de musicals van Annie M.G. Schmidt), *Misschien valt er wat te lachen* (overzichtstentoonstelling van het werk van Peter van Straaten);
- Archeologiestation Rokin, Podiumkunsten, het Verhalen kabinet en de Gipsengalerij;
- financiering van de verbouwing van de museumwinkel, door middel van gelden uit het bestemmingsfonds herinrichting;
- bijdragen van het Mondriaan Fonds (voor een medewerker educatie en een medewerker nieuw erfgoedtalent) en het Kickstart Cultuurfonds om de gevolgen van de coronacrisis op te vangen.

Ook werden de inschrijvingskosten betaald voor de aanmelding van het Allard Pierson voor de European Museum of the Year Award (EMYA) die in mei 2022 zal worden uitgereikt. Deze kosten worden in 2022 door het Allard Pierson terugbetaald.

De Stichting heeft voor het Allard Pierson opgetreden als agent door de verkoop van boeken te faciliteren, de handling van de buitenlandse abonnementen van het Allard Pierson Magazine te verzorgen, de betalingen voor de door het Allard Pierson georganiseerde stadswandelingen, het MuseumCamp en de Summer School te innen. In 2022 zal besloten worden of hiervoor een 'agent's fee' in rekening gebracht gaat worden.

Via Tikkie en Geef.nl werden donaties ontvangen, o.a. voor het publieksprogramma en educatie, en naar aanleiding van de online lunchlezingen die tijdens de lockdown door het Allard Pierson werden georganiseerd. En zoals ieder jaar ontving de Stichting de bijdragen van de leden van de Senaat van het Allard Pierson Museum, de Vrienden van de Gastronomische collectie en het Allard Pierson Familiefonds.

Het financieel jaarverslag werd gepubliceerd via de website van de Kennisbank Filantropie:
<https://www.kennisbankfilantropie.nl/anbi/steunfonds-allard-pierson-museum>.

Contactgegevens

Stichting Allard Pierson
Oude Turfmarkt 127
1012 CG Amsterdam
+ 31 (0)20 525 2574

Financiële gegevens

Inschrijving KvK: 41208903
RSIN/fiscaal nummer: Culturele ANBI 816037644
Rekeningnummer: ABN Mees Pierson NL57ABNA0402927931
BIC: ABNANL2A

<https://allardpierson.nl/over-ons/steunfonds-allard-pierson-museum/>

ACTIVITEITEN VERSLAG PODIUMKUNSTEN 2021

SUBSIDIE BIS 2021-2024/151833

ALLARDPIERSON

DE COLLECTIES VAN DE

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

INHOUD

1	Inleiding	4
2	Missie en doelstelling	5
3	Collecties en activiteiten	8
3.1	Beheer en behoud	8
3.2	Ontsluiting en digitalisering	12
3.3	Gebruik van de collecties	16
3.4	Aanwinsten	19
3.5	projecten	20
3.6	Bruikleenverkeer in 2021	22
4	Presentaties	25
5	Organisatie	27

Een deel van de collecties in het IWO-depot.

1 INLEIDING

Het jaar 2021 stond ook in het Allard Pierson in het teken van de coronapandemie. Als team uitvoerende kunsten waren we compleet en stonden we juist in de startblokken om diverse nieuwe projecten aan te pakken en bestaande projecten verder uit te bouwen, toen we in maart niet meer naar ons kantoor en depot konden. Gelukkig hadden we in 2020 al behoorlijk weten in te spelen op de nieuwe omstandigheden, en dat konden we nu opnieuw toepassen: veel thuis werken en het depot, met onze collectie, slechts gedeeltelijk openstellen. Vanaf maart hebben we met het team elke week een online bijeenkomst gehouden om de voortgang van de werkzaamheden te kunnen waarborgen maar ook om ons gezamenlijk welzijn in de gaten te houden. Slechts eenmaal hebben we elkaar fysiek – maar wel op anderhalve meter afstand – gezien. Vanaf de zomermaanden konden enkelen van het team wel weer terecht in het depot, tot dat ook in december niet meer mogelijk bleek.

Desondanks is er veel en hard gewerkt, zoals

in dit verslag te lezen is. Er waren veel aanvragen van gebruikers die we gelukkig digitaal konden afhandelen. De enorme investeringen die we in het verleden hebben gedaan om grote delen van de collectie te digitaliseren wierpen daarbij hun vruchten af. Er is werk verzet ter verbetering van data in de database, het koppelen van afbeeldingen aan beschrijvingen en het verbeteren van de data in de Theaterencyclopedie. Allemaal zaken die de medewerkers thuis konden doen.

Fysiek bezoek van externen aan de Onderzoekzaal of het depot was voor het grootste deel van het jaar onmogelijk, evenals de fysieke rondleidingen voor studenten. Acquisities moesten in een wachtrij worden geplaatst omdat de quarantaineruimtes gesloten waren. Ook nieuwe projecten moesten soms wachten.

In dit verslag herhalen we onze missie en doelstelling en focussen we vooral op wat we in onze aanvraag onder 3.27 hebben beschreven over onze activiteiten en projecten.

2 MISSIE EN DOELSTELLING

Missie: het Allard Pierson is het geheugen van de podiumkunsten en grafische vormgeving in Nederland. Dat doen we door het beheren, behouden en ontsluiten van zowel analoge als digitale collecties binnen het verzamelgebied podiumkunsten (theater en muziek) en grafische vormgeving. Ingebed in de wetenschappelijke en museale context dragen we zorg voor de collecties en maken wij het schrijven van verschillende geschiedenissen en verhalen mogelijk voor de makers van nu en in de toekomst.

Visie: het levend houden van het verleden door het beheren, behouden en ontsluiten van de collecties op gebieden van podiumkunsten en vormgeving.

De collecties die de Nederlandse theater-, muziek- en grafische vormgevingsgeschiedenis in beeld brengen, zijn van belang voor de makers van nu en van de toekomst. De bronnen uit het verleden bieden hun reflectie en inspiratie. Het gaat om het erfgoed van de reuzen op wier schouders nieuwe generaties makers staan: de grote (en soms minder grote) regisseurs, acteurs, componisten, musici,

dansers en grafische vormgevers en typografen van toen. Collecties vormen de continuïteit binnen sectoren die zich voortdurend ontwikkelen: zij vormen, mits goed ontsloten, de basis van nieuwe interpretaties en artistieke ontwikkeling. Daarnaast zijn deze collecties van groot belang voor wetenschappelijk onderzoek en onderwijs. Aan de Universiteit van Amsterdam zijn momenteel enkele leerstoelen gevestigd, mede dankzij de aanwezigheid van de collecties, namelijk de Pierre Audi-leerstoel Muziektheater en Opera voor podiumkunsten en de Wim Crouwel-leerstoel voor grafische vormgeving.

Doorlopende archivering van de podiumkunsten is essentieel, zoals de Raad voor Cultuur beschrijft in *Cultuur dichtbij, dicht bij cultuur*: ‘juist omdat de podiumkunsten zulke vluchtige kunstvormen zijn – iedere uitvoering of opvoering is uniek, na de laatste voorstelling of het laatste concert is het eigenlijke kunstwerk verdampt – is het van wezenlijk belang dat het materiaal dat ten grondslag heeft gelegen aan podiumkunstenproducties, zoals bladmuziek, foto’s van optredens, tekst-

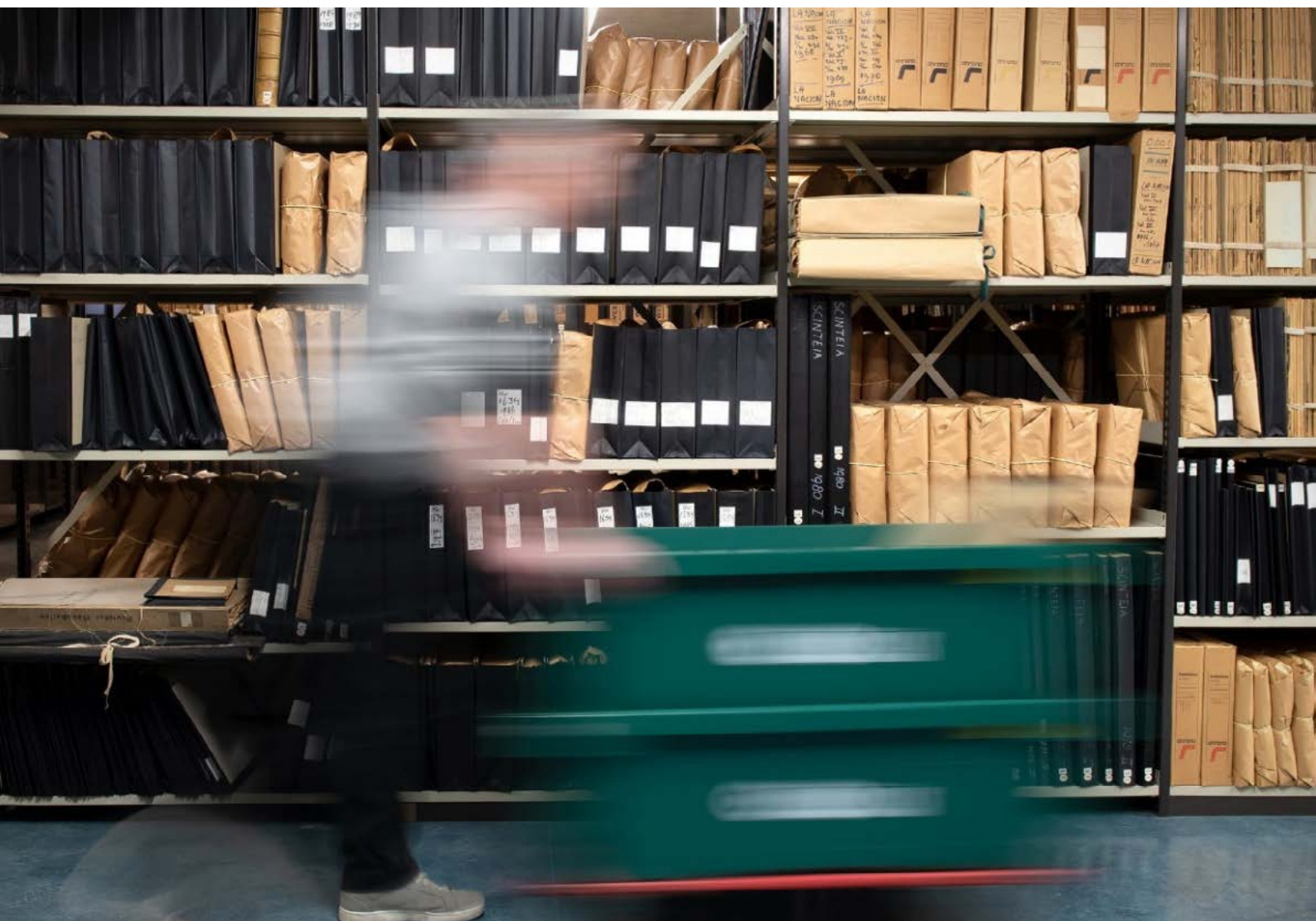
boeken, kostuums, maquettes van decors, beeld- en geluidsopnamen, productiedocumenten en recensies, goed bewaard blijft en in elke nieuwe tijd met nieuwe vragen in het achterhoofd kan worden ontsloten’.

Dat geldt ook voor de grafische vormgeving, waarvan nu eenmaal veel eindproducten verdwijnen, zeker als het gaat om populair drukwerk of digitale producten. Naast het Allard Pierson is er geen enkele andere instelling in Nederland die het vormgevingsproces documenteert; juist dat onderdeel is een leerschool voor nieuwe vormgevers en een bron van kennis voor studenten en onderzoekers. Zo beheert het Allard Pierson het levend archief van boekontwerper Irma Boom, en zal

het in 2022 met haar een tentoonstelling presenteren over haar werk met de titel *Book: Manifest*.

Bij het Allard Pierson hebben we de expertise over archiveren en kennis van de collecties in huis. De collecties worden bewaard en beheerd in het **IWO-depot van de Universiteit van Amsterdam**.

Met een duurzaam financieel perspectief in de vorm van de BIS-gelden kunnen we ons actief inzetten voor beheer, behoud en ontsluiting van de collecties voor makers, wetenschappers, journalisten en het grotere publiek. Zo bouwen we met het geheugen aan de ontwikkeling van de podiumkunsten en grafische vormgeving in Nederland.

Een deel van de collecties in het IWO-depot.

3 COLLECTIES EN ACTIVITEITEN

3.1 BEHEER EN BEHOUD

De medewerkers die verantwoordelijk zijn voor het behoud en beheer van de collecties, een collectiebeheerder en twee behoud- en beheermedewerkers, vallen formeel onder de sector Behoud & Beheer van Allard Pierson maar zitten ook in het team Podiumkunsten. In het najaar is er een virtuele heimiddag georganiseerd om de voortgang te bespreken en de prioriteiten voor 2022 vast te leggen. De afdeling Beheer & Behoud van het Allard Pierson zorgt ook voor de verantwoorde afhandeling van bruiklenen, zowel inkomend als uitgaand.

Beheer en behoud vindt plaats in onze eigen ateliers. In het IWO-depot bevinden zich de quarantaineruimtes, waar materiaal gecontroleerd wordt op ongedierte en schimmels. De depots hebben een gecontroleerd klimaat, volgens museale normen. In het IWO-depot bevindt zich tevens een aparte ruimte waar temperatuur en luchtvochtigheid zijn afgestemd op audiovisueel materiaal. Materiaal wordt altijd passief geconserveerd, op een manier die past bij het specifieke object.

In juli 2021 konden we een nieuwe medewerker aantrekken specifiek voor het behoud en beheer van de muziekcollecties. Zij kreeg direct twee prioriteiten: het ompakken, nummeren en klaar maken voor digitalisering van de muziekaffiches (3500 stuks) en het ompakken van de bladmuziek en partituren van de collectie Gaudeamus. Dit unieke materiaal stond met hun slappe kanten in te smalle kasten. Deze worden nu in zuurvrije omslagen omgepakt en in zuurvrije prentendozen opgeborgen, een project dat nog tot ver in 2022 zal doorlopen.

Een conservator kostuums werd voor een dag in de week aangetrokken om de conditie en beschrijving van de uitgebreide kostuumcollectie te controleren en bij te werken. De Appelkostuums, die na opheffing van De Appel in 2017 werden verkregen, werden geselecteerd en beschreven.

De behoudsmedewerkers voor de theatercollectie zijn gestart met een kostuumproject. Dit behelst het vervangen van de bestaande, vervuilde hoezen en het efficiënter plaatsen

van de kostuums. Daarnaast worden de kostuums gecontroleerd, en wordt hun conditie vastgelegd in Adlib.

De schilderijen uit de theatercollectie worden voorzien van een nieuw ophangstelsel dat zowel voor een veilig plaatsing zorgt in het depot als ook bij exposities.

Om ruimte te maken voor de binnengekomen circuscollectie van Herman Linssen (zie onder) en vanwege logistieke redenen zoals betere bereikbaarheid heeft er een grote interne verhuizing plaatsgevonden van materiaal waardoor productie-, personalia-, trefwoord- en onderwerpsmappen nu bij elkaar staan. Alle maquettes zijn gereinigd en er is begonnen met een structureel schoonmaakplan om de collectie zo stofvrij mogelijk te houden.

Het klimaat wordt continu gemonitord en de resultaten worden in een logboek vastgelegd. Waar nodig wordt er tijdig ingegrepen. Ook op het gebied van pestmanagement vindt er nu reguliere controle plaats van plakvallen en mottenvallen met feromonen, en ook hier wordt gelijk ingegrepen als dat nodig moest zijn. De klimaatinstallatie in het koude depot (foto's en AV-materiaal) in het IWO is eind 2021 vervangen.

Er is begonnen met een papierrestauratieproject van theateraffiches.

Binnen de grafische collecties werd in 2021 het Nederlands Archief Grafisch Ontwerpers

Affiche van een musical van Annie M.G. Schmidt en Harry Bannink.

(NAGO) aangepakt. Er werden twee parttimers aangenomen in het team Digitalisering en ontsluiting. Het is een gecombineerde actie van het beter opbergen (behoud en beheer) als de beschrijving in orde te maken (ontsluiting).

Voor de eigen tentoonstelling *Zeur niet!*, over de musicals van Annie M.G. Schmidt en Harry Bannink die in april 2022 in het Allard Pierson

Kostuums uit de musical *Foxtrot* van Annie M.G. Schmidt en Harry Bannink.

De verhuizing van de circuscollectie van Herman Linssen naar Amsterdam.

van start gaat, werden in het najaar 23 kostuums en kostuumonderdelen naar een textielrestauratrice gebracht om gecontroleerd te worden en klaar te maken voor de tentoonstelling.

Circuscollectie

Aparte vermelding verdient de circuscollectie. Aan deze collectie, uniek in Europa en bestaande uit vier verschillende circuscollecties, wordt sinds 2008 intensief gewerkt zodat we die niet alleen geïntegreerd maar ook als een eenheid kunnen presenteren. Daarbij worden we erg geholpen door een van de

verzamelaars van de collectie, oud-notaris Herman Linssen, die met zijn 86 jaar iedere dag nog bezig is onze beschrijvingen te controleren en te voorzien van extra informatie. In 2021 zijn alle actiepunten uit het *Plan van Aanpak Circus 2021* gerealiseerd, met uitzondering van het laten digitaliseren van de collectie grafiek, tekeningen en een collectie affiches uit de Collectie Linssen; dit is als gevolg van de coronamaatregelen uitgesteld tot 2022.

Herman Linssen heeft alle deelcollecties opnieuw doorgenomen. Daarbij kwam hij, vooral bij collecties die al jaren geleden

werden beschreven, inconsequenties tegen. Omdat het uitgangspunt steeds is geweest dat de hele circuscollectie, ongeacht de herkomst, op dezelfde wijze beschreven worden en gekoppeld worden aan circussen en personen, heeft hij de collecties daarop doorgenomen. Dat resulteerde in vele extra lijsten met aanvullingen en ‘nacontroles’. Een deel daarvan is afgerond, de overige lijsten zijn doorgeschoven naar 2022.

De verhuizing van de circuscollectie van Herman Linssen van Weert naar Amsterdam was een belangrijke mijlpaal in dit project. De gehele collectie was reeds in 2007 geschonken aan het TiN, en met uitzondering van de boeken, de fotoalbums, de negatieven en de dia's, is die op 30 augustus 2021 naar Amsterdam overgebracht. In totaal 70 meter collectie, bestaande uit onder andere programma's, tijdschriften, knipsels en artiestenfoto's, werd door de verhuizers ingepakt, doos voor doos van de trappen afgedragen en ingeladen in een grote vrachtwagen. Herman Linssen had de verhuizing voorbereid door zelf de stickers van de dozen te beschrijven. Inmiddels is de collectie in het depot uitgepakt en in kasten geplaatst.

3.2 ONTSLUITING EN DIGITALISERING

Ontsluiting betreft in principe het vindbaar, aanvraagbaar en/of raadpleegbaar maken van de collecties, onder andere middels digitalise-

ring. De collecties lenen zich echter ook voor meer dan dat. Bij het Allard Pierson, dat ook een museumfunctie heeft, bestaat er een infrastructuur die het mogelijk maakt een deel van de collecties te tonen. Ook het Nederlands Jazz Archief is actief in het presenteren van de collectie.

In de Studio in AP Live, de vrij toegankelijke publiekszone van het Allard Pierson, hebben vrijwilligers in 2021 een eerste aanzet gegeven tot het digitaliseren van materiaal uit de collectie uitvoerende kunsten. Voor de theatercollectie betrof dat o.a. interviews van Henk van Ulsen en audio-materiaal van Natascha Emanuels. Ook hier hadden we te maken met een beperkingen die corona ons oplegde want het museum en daarmee ook de Studio was lange tijd gesloten. Het reguliere werk voor het theaterteam bestaat uit de invoer van de Nederlandse theaterpremières in alle disciplines en het verwerken van aanwinsten en het verbeteren van de data.

Voor de theatercollectie zijn in het kader van de webpresentatie van de collecties een aantal verbeterstappen gezet, in samenwerking met de afdeling digitale diensten van de Universiteitsbibliotheek en Adlib. In 2022 is een groot converteringsproject gepland en worden de theatercollecties overgezet van Adlib naar Axiell Collections.

De Studio in AP Live.

Voor de circuscollectie is de website circusmuseum.nl in 2021 uitgebreid met een pagina ‘Circuscollectie’ met daarop directe links naar onder andere overzichten in de catalogus. Herman Linssen heeft aangegeven deze overzichten nog graag te willen uitbreiden met affiches per land, affiches per ontwerper, en per drukker. Daarnaast is er nog circusdocumentatie (gedigitaliseerde kaarten en werkbladen) waarvan hij graag zou zien dat die ook toegankelijk wordt gemaakt. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om de kaarten met ‘Circusnotities’ met historische documentatie per circus, en om ‘Notities artiesten en families’ met biografische gegevens. Omdat dit documentatie is die voor historische onder-

zoekers interessant kan zijn, is na veel overleg een oplossing gevonden: de gedigitaliseerde documentatie kan als eBook ingevoerd worden in de catalogus, en er kan vanuit circusmuseum.nl direct naar verwezen worden. Voordeel is dat alle historische informatie, die door Herman Linssen is gevonden en genoteerd, via de website voor onderzoekers makkelijk te vinden en te raadplegen zal zijn. Deze aanpassingen aan circusmuseum.nl staan voor 2022 gepland.

Ook op verzoek van Herman Linssen zal Adlib en daarmee ook de online catalogus aangepast worden. Na overleg met Digitale Diensten van de UvA en met Adlib kunnen we nu affiches en

Adlib invoer en wijzigingen 2021

<i>Database</i>	<i>Invoer (aantal records)</i>	<i>Wijziging</i>	<i>Totaal aantal records 31-12-2021</i>
Objekten in eigen beheer	384	41.385	196.216
Archieven	29	1321	1700
Boekencatalogus	1163	6070	95.820
Audiovisueel	14	2902	42.607
TIN-collectie	1042	26.531	107.743
Circuscollectie	0	352	5898
Personen en instellingen	5773	1171	326.279
Totaal	8405	79.732	776.263

foto's die gekoppeld zijn aan de circussen als afbeelding tonen in de online catalogus, in plaats van als nummer. Dat is veel gebruiks-vriendelijker. Bovendien zullen de gekoppelde affiches en foto's automatisch op object-nummer gesorteerd worden, wat als voordeel heeft dat de affiches uit de Collectie Linssen nu al in chronologische volgorde worden getoond.

De muziekcollecties waren gedocumenteerd in Koha en werden extern gehost. Deze software was zodanig verouderd dat een snelle conversie naar een ander systeem dringend gewenst was. Een projectteam met leden uit verschillende afdelingen boog zich over dit probleem en adviseerde deze collectie onder te brengen in Alma, het bibliotheekstelsel van de bibliotheek. Deze operatie werd nog voor het eind van 2021 opgeleverd, een **geweldige prestatie**.

Er is een begin gemaakt met het project *Digitalisering Gaudeamuscollectie*, waarbij in de Studio alle opnamen van de (historische) activiteiten van Stichting Gaudeamus worden gedigitaliseerd, en het digitaliseren van de geluidsbanden van Gaudeamus. Daarnaast is ook de cassettecollectie Oscar Smit gedigitaliseerd en is een begin gemaakt met het digitaliseren van de cassettecollectie Ann Burton. Eerder gedigitaliseerde collecties zoals de collectie Bert van Eijk en

collectie Polak, zijn beschreven en gecatalogiseerd.

Er zijn wat objecten gedigitaliseerd (o.a. de zeven plakboeken van Conny Stuart) maar de meeste aandacht ging uit naar de voorbereiding van een groter digitaliseringsprogramma van affiches en grafiek. Dit programma heeft door de coronamaatregelen vertraging opgelopen en zal nu in de eerste helft van 2022 zijn beslag krijgen.

De volgende werkzaamheden aan de grafische archieven zijn gedaan in 2021:

- Alle metadata zijn uit de Nago database gekopieerd en voorbereid om in Archieves-Space (onze eigen database) te worden opgenomen. De Nago database is verouderd en wordt niet meer bijgehouden.
- De archieven van Pieter Brattinga en Ko Sliggers zijn definitief verpakt en van etiketten voorzien.
- De aanvulling van het archief van Jan Bons is beschreven en toegevoegd aan de bestaande inventaris. Het gehele archief is definitief verpakt en de collectiebeschrijving met inventaris is gepubliceerd.

De volgende collectiebeschrijvingen zijn gemaakt en gepubliceerd:

- Archief van Benno Wissing
- Archief van UNA
- Archief van Anthon Beeke

- Archief van Ralph Prins
- Archief van Ootje Oxenaar
- Archief van Ko Sliggers
- Archief van Karel Suyling

Er is een start gemaakt met het maken van een inventaris van het archief van Cor van Velsen en de aanvulling van het archief van Otto Treumann.

Door de coronamaatregelen kon de voor de grafische collectie geworven medewerker pas vanaf maart 2021 beginnen (22,5 uur per week). Vanaf september 2021 is een tweede medewerker aangenomen voor 22,5 uur per week. Een tweedejaars stagiaire van de Reinwardt Academie heeft zich ingezet voor de passieve conservering van de archieven.

3.3 GEBRUIK VAN DE COLLECTIES

Het Allard Pierson biedt studenten en onderzoekers de mogelijkheid om de erfgoedcollectie te raadplegen, zowel in de Onderzoekzaal aan de Oude Turfmarkt als in het IWO-depot in Amsterdam-Zuidoost. Door de uitbraak van de coronapandemie en de coronamaatregelen die daarop volgden, zoals tweemaal een periode van strenge lockdown vanaf december 2020, waren zowel de studiezaal als het depot grote delen van het jaar gesloten en dus onbereikbaar voor het publiek.

Boeken, teksten en gedrukte bladmuziek kunnen online worden aangevraagd om te worden ingezien in de Onderzoekzaal. Deze aanvragen lopen over het algemeen goed; om hoeveel aanvragen het gaat is niet te zeggen, omdat het aantal aanvragen niet per vakgebied of collectie wordt bijgehouden. Omdat het om kwetsbare materialen gaat, kan slechts een klein deel van de erfgoedcollectie in de Onderzoekzaal uit het depot opgevraagd worden. In 2021 zijn daarvoor 53 aanvragen gedaan (tegenover 15 in 2020). Het gaat daarbij om tijdschriften, foto's, recensies, personaliamappen, archieven, bijzondere uitgaven en handschriften, en productiemappen.

De overige collectie-onderdelen kunnen alleen op afspraak in het IWO-depot worden ingezien. In 2021 kwamen 38 bezoekers naar het depot (tegenover 41 in 2020). Daarnaast is er zoveel mogelijk geprobeerd gebruikers van de collecties digitaal te helpen, door meer digitale leveringen aan te bieden. Er is duidelijk zichtbaar wanneer het IWO in 2021 gesloten was voor bezoekers, zo is bijvoorbeeld voor de muziekcollecties de hoeveelheid bezoekers ten opzichte van 2020 meer dan gehalveerd.

Bijzondere bezoekers waren een drietal jonge kunstenaars die de collectie Gaudeamus bezochten. Zij waren op zoek naar (audio) materiaal en inspiratie ten behoeve van een

De Onderzoekzaal van het Allard Pierson.

muziek-performance tijdens de Gaudeamus-muziekweek in september.

Het aantal vragen voor de muziekcollecties daarentegen is ten opzichte van 2020 zo goed als gelijk gebleven. De coronamaatregelen lijken hier weinig invloed op gehad te hebben. De snelheid waarin vragen beantwoord konden worden was in sommige gevallen lager vanwege de sluiting van het IWO, waardoor nazoekwerk niet altijd mogelijk was. Van de 90 nazoek- en leveringsvragen is bij 30 vragen digitaal materiaal aangeleverd. Het gaat hier om audio-opnames, foto's, negatiefbladen, scans van partituren, krantenartikelen en krantenknipsels. In totaal zijn er 294 items geleverd. Het merendeel van de vragen betreft vragen behorende bij de collectie van het Nederlands Jazz Archief (NJA).

Er zijn bij de collectiespecialisten 1476 vragen via e-mail binnen gekomen waarvan er 627 gingen om de levering van digitaal materiaal.

Op 14, 18, 20 en 25 oktober vonden er rondleidingen en werkcolleges plaats ter ondersteuning van het vak *Allemaal Theater* voor studenten theaterwetenschap en mediastudies van de UvA. De studenten doken dit keer in de archieven van musicalproducties en uitvoerenden. Zij hebben daarover artikelen geschreven op de Theaterencyclopedie en

hielden een slotpresentatie over hun bevindingen.

Werkzaamheden van de liasonmedewerker van de circuscollectie in 2021:

- Het verzorgen van een college over het circuserfgoed en de geschiedenis ervan in het kader van de collegereeks *Allemaal Theater* (Theaterwetenschap, bacheloropleiding UvA).
- Het opstellen van bestellijsten van relevante circusliteratuur om de boekencollectie op peil te houden.
- Het begeleiden van een mogelijke donatie van filmmateriaal over het circus uit de nalatenschap van Frits van Dixhoorn, publicist op het gebied van het circus. Hierbij wordt samengewerkt met de restauratieafdeling van EYE-filmmuseum (Rommy Albers) en de afdeling filmerfgoed en reconstructie van Mediastudies (UvA, Floris Paalman).
- Het helpen met adviezen voor de aanschaf van literatuur voor de bibliotheek van het Nationaal Circuscentrum te Boedapest.
- Het optreden als tutor voor een studente bij het opstellen van een werkstuk over het circus in het kader van een onderzoeksmaster. Hoogleraar muziekwetenschap Julia Kursell treedt op als medebegeleider.
- Op 7 en 8 oktober werd op uitnodiging van de organisatoren deelgenomen aan een werkconferentie, georganiseerd door de Université Paul Valéry Montpellier 3, de Universiteit Antwerpen en de Université Libre

Een archief wordt binnengebracht bij het Allard Pierson.

de Bruxelles. Thema was *Écrire l'Histoire du Cirque* en bestond uit het presenteren van recente onderzoeksresultaten door onderzoekers en promovendi, gekoppeld aan het introduceren van relevante collecties op het terrein van het circus, zoals de Bibliothèque Nationale de France (BNF), het Centre National des Arts du Cirque (CNAC) en natuurlijk het Allard Pierson en zijn digitale webpresentatie Circusmuseum.nl. Willem Rodenhuis

schreef over dit colloquium artikelen voor de *Theaterkrant* (online medio oktober) en voor *Circusmagazine De Piste* (jrg 72, no 8).

3.4 AANWINSTEN

Omdat vanwege de coronamaatregelen veel mensen thuis moesten blijven en theatermakers geen theater konden maken hebben veel mensen in 2021 hun 'zolder' of archief opgeruimd. Toen alle beperkende maatre-

gelen in het najaar (tijdelijk) achter de rug waren is er als het ware een inhaalslag gemaakt en hebben we veel verworven:

- Aanvulling op het archief van Wim Sonneveld en Friso Wiegersma (circa 10 meter)
- Het instelling en productie archief van producent Hummelinck Stuurman (6 m³)
- Het archief en de poppen van Feike Boschma (meer dan 80 poppen en marionetten)
- Archief van Louis en Josephine van Gasteren (4 meter)

Sieraad van Gertrud Leistikov, een van de aanwinsten in 2021.

Kleinere schenkingen waren o.a.:

- decorontwerpen van Wim Strijbosch voor de voorstelling Peer Gynt van Toneelgroep Theater uit 1954
- een sieraad van Gertrud Leistikov
- kostuum van Annie Palmen
- houtskooltekening van Charlotte Kohler (van John Radecker)
- zes houten maskers uit de nalatenschap van Jodjana
- archief van Karel van Muijden
- fotoarchief Haagse Courant
- archivalia Jack Bess

3.5 PROJECTEN

Programmaboekjesproject

Doel van dit project, dat is gestart in 2019, is het opschonen van de dubbele titels in de productiedatabase. In 2021 is er veel werk verricht. Bij aanvang van het programmaboekjesproject werd gewerkt aan programma's van de discipline Muziektheater (vnl. opera). Daarvoor werd uitgegaan van twee bronnen: de *Annalen van de operagezelschappen in Nederland 1886–1995* en lijsten van CREATE (UvA). Het lukte op deze werkwijze om in januari 2020 deze eerste opschoningsronde af te maken. Hierbij konden 806 records uit de productiedatabase worden verwijderd, een mooi resultaat.

Bij een reflectie op het gedane werk werd geconcludeerd dat op deze manier toch veel producties (ruim 7.000) over het hoofd waren gezien. Daarom werd een nieuwe werkwijze ontwikkeld: niet vanuit externe bronnen, maar vanuit de productiedatabase. De overgeslagen records worden door een nieuwe medewerker van het team Uitvoerende Kunsten (informatiespecialist, tevens project-leider van dit project) nagelopen, op dit moment is daarvan bijna 20% gedaan.

De twee projectmedewerkers zijn per februari 2020 op de nieuwe werkwijze begonnen met een andere discipline: toneel. Het aantal records dat voor deze discipline moet worden nagelopen is hoog, ruim 25.000. Als een datum op de programma's te vinden is, wordt de vroegste datum aangehouden om als premièregegevens in te vullen bij de productie. Als er geen datum op staat, wordt Delpher geraadpleegd.

Per september 2020 is een andere collega uit team Uitvoerende Kunsten voor 4 uur per week toegevoegd aan het project. Mede door zijn inzet werd een jaar na de start van deze discipline, februari 2021, een mijlpaal bereikt: de helft was gecontroleerd. Op dit moment is bijna 65% gedaan. Van de doorlopen records mogen er op dit moment 9.000 verwijderd worden, dat is dus een flinke opschoning. Naast Muziektheater en Toneel spreken we

van nog vier andere disciplines in de database: Mime, Amusementsvorm, Poppenspel en Dans. Per april 2021 is een nieuwe projectmedewerker geworven om deze 'restdisciplines', ca. 3.000 objecten, aan te pakken.

Door het aanvullen van de premièregegevens bij de productierecords van vóór 1950 zijn ruim 7.000 producties doorgeschoten naar de Theaterencyclopedie. Daarmee wordt een zo volledig mogelijk overzicht beschikbaar voor het grote publiek.

De verwachting is dat het project aan het eind van het eerste kwartaal 2022 kan worden afgerond.

Vastlegging corona-impact op uitvoerende kunsten

Sinds de intrede van corona (maart 2020) hebben we te maken met een aantal nieuwe uitdagingen. Het aantal producties dat in première is gegaan, is minder dan de voorgaande seizoenen, daarnaast zijn veel producties uitgesteld of afgelast. We hebben uitgestelde en afgelaste premières wel ingevoerd, met de volgende annotatie:

- Uitgesteld vanwege het coronavirus, oorspronkelijke premièredatum: dd/mm/jjjj.
- Afgelast vanwege het coronavirus, oorspronkelijke premièredatum: dd/mm/jjjj.

Producties waarvan de première in seizoen 2019/2020 was gepland, maar die uiteindelijk in seizoen 2020/2021 daadwerkelijk in

première zijn gegaan worden in 2022 meegenomen.

Deze lijst bevat nu 666 producties, tegenover 950–1.000 in pre-coronatijden. Onze insteek is om wel 10% aan te houden om te kenmerken als TCS. Vanwege het uitstellen of afgelasten van prijsuitreikingen is er slechts één productie automatisch door naar de TCS, namelijk *Lazarus* (Musical Award beste grote musical).

Daarnaast kregen we te maken met (deels) online premières en maatregelen wat betreft zaalvulling. Dat hebben we middels de volgende annotatie vastgelegd:

Deze productie is vanwege COVID-19-maatregelen in première gegaan voor:

- een online publiek (live)
- een online publiek (vooraf opgenomen)
- max. 30/100/250 man live publiek
- max. 30/100/250 man live + online publiek
- een lagere zaalcapaciteit

We hebben besloten online premières op te nemen als het nieuwe producties waren van professionele gezelschappen, inclusief ‘coronafestivals’, zoals Peepshow Palace Festival, ook al zijn die mogelijk eenmalig. Aangeboden streams van oudere voorstellingen hebben we dus niet apart ingevoerd, maar wel seizoen 2019/2020 toegevoegd aan het premièrerecord.

Dekoloniseren van collecties

Vanwege de coronamaatregelen konden we pas later dan gewild starten met het dekoloniseren van de collecties. Het voordeel was dat we bij de Mondriaan Stichting in het kader van de *Coronaregeling Medewerkers Collectiebeleid* budget konden aanvragen voor een medewerker, wat ook werd toegekend. Na een sollicitatieprocedure startte op 15 november Frederieke van Wijk voor een periode van twee jaar. Doel is het zoek- en zichtbaarder maken van diversiteit in de muziek- en theatercollecties, zodat de ongelijkheid die ontstaan is vanuit kolonialisme en die doorleeft in onze huidige, postkoloniale samenleving wordt doorbroken. Zowel de muziek- als theatercollecties herbergen zeer uiteenlopende verhalen over mensen met verschillende culturele achtergronden. Denk bijvoorbeeld aan zwarte jazzartiesten, multiculturele theatergroepen en overzeese tournees. De sporen hiervan bevinden zich door de collectie heen in onder andere archiefmateriaal, foto’s en productie-documentatie.

3.6 BRUIKLEENVERKEER IN 2021

De registrars van het Allard Pierson zijn verantwoordelijk voor de afhandeling van het (internationale) bruikleenverkeer. In 2021 zijn door hen de volgende bruikleenaanvragen begeleid:

<i>Bruikleen nummer</i>	<i>Aanvrager</i>	<i>Titel tentoonstelling</i>	<i>Periode van</i>	<i>Periode tot</i>
U2021-01	Museum Folkwang, Essen (D)	Global Groove	2021-08-13	2021-11-14
U2021-02	Statens Museum for Kunst, Kopenhagen (DK)	Ernst Ludwig Kirchner and Emil Nolde: Imagined Worlds	2021-02-13	2021-05-24
U2021-03	Stedelijk Museum Amsterdam	Ernst Ludwig Kirchner and Emil Nolde: Imagined Worlds	2021-07-10	2021-10-17
U2021-04	Museum het Rembrandthuis	Hansken. Rembrandts olifant	2021-05-01	2021-07-25
U2021-05	Allard Pierson, de collecties van de Universiteit van Amsterdam	Amsterdam Creatieve Stad	2021-02-25	2021-05-31
U2021-06	Noord-Veluws Museum	Frans Huysmans en zijn Bergense vrienden	2021-07-03	2022-01-02
U2021-07	Museum Hallepoort	Magical Theatres	2021-12-01	2022-12-04
U2021-08	Africa Museum, Tervuren (B)	Zoos Humains	2021-11-09	2022-03-06
U2021-09	De Nieuwe Kerk Amsterdam	Maison Amsterdam	2021-09-18	2022-04-03
U2021-10	Mahieu, Kathleen	Restauratie t.b.v. Annie M.G. Schmidt tentoonstelling in het Allard Pierson	2021-09-06	2022-01-30
U2021-11	Badisches Landesmuseum, Karlsruhe (D)	Göttinnen des Jugendstils	2021-12-18	2022-06-19
U2021-12	Allard Pierson, de collecties van de Universiteit van Amsterdam	Amsterdam Creatieve Stad	2021-11-01	2022-02-01

Poppen in de semipermanente expositie *Amsterdam Creatieve stad* van het Allard Pierson.

4 PRESENTATIES

Hoewel presentaties nadrukkelijk niet behoren tot de reden waarom de uitvoerende kunstencollecties in de BIS zitten, werken we – als onderdeel van het Allard Pierson – wel aan tentoonstellingen. In de semipermanente expositie *Amsterdam Creatieve stad* zijn in 2021 tweemaal de onderdelen van uitvoerende kunsten gewisseld. Er stonden en hingen sinds 2019 poppen en affiches van amusement aan het eind van de 19de eeuw en die zijn in september gewisseld met kostuums van het dansgezelschap Dansproducties van Bianca van Dillen.

Ter gelegenheid van vierhonderdste sterfdag van componist Jan Pieterszoon Sweelinck (1562–1621) werd de expositiewand van De Studio ingericht.

Twee leden van het team van uitvoerende kunsten hebben, samen met gastconservator Sanne Thierens, in 2021 veel tijd besteed aan de voorbereidingen van de grote tentoonstelling die het Allard Pierson in 2022 presenteert over de musicals van Annie M.G. Schmidt en Harry Bannink. Er werd een concept ontwik-

keld, op zoek gegaan naar collecties buiten het Allard Pierson en bij ruim dertig theatermakers van toen en nu is een video-interview afgenomen.

De teamleider hield enkele rondleidingen in depot, gaf een hoorcollege voor de studenten van het vak *Allemaal Theater*, had een interview in Theatermagazine, gaf een online lunchlezing over Ramses Shaffy en gaf een presentatie voor de directieraad van Podiumkunst.net.

Vier teamleden schreven een artikel in de afscheidsbundel *Vertelstof* voor hoofdconservator Marike van Roon, die op 1 juli afscheid nam.

Vanuit de muziekcollecties is materiaal geleverd voor twee CD-uitgaven:

- de internationale CD-uitgave *Behind the Dikes: the 1969 Netherlands Recordings* van pianist Bill Evans.
 - de CD-uitgave van het Nederlands Jazz Archief: *Norway* van het Septet Frans Elsen.
- Ook is materiaal geleverd voor de tv-productie *100 jaar jazz in Nederland* van de NTR.

De expositiewand van de Studio in het Allard Pierson over Jan Pieterszoon Sweelinck.

5 ORGANISATIE

Het Allard Pierson beheert voor de betreffende eigenaren (NJA, TiN) de podiumkunsten-collecties. Daarnaast zijn er collecties in eigendom overgedragen, zoals van Gaudeamus en Donemus en het NAGO.

De conservator theater, Hans van Keulen, is in het Allard Pierson projectleider en teamleider van het team uitvoerende kunsten. In de periode maart-oktober 2021 verving hij de hoofdconservator. De activiteiten voor de grafische collecties worden in overleg met hem georganiseerd door het team Digitalisering en Ontsluiting.

Het team podiumkunsten bestaat daarnaast uit drie conservatoren, vier informatie-specialisten (per 2022 hernoemd tot collectiespecialisten) die eerste schakel vormen in het contact tussen gebruikers en de collectie, een collectiebeheerder en vijf project-medewerkers. Daarnaast zijn er nog drie medewerkers van Behoud & Beheer en een grafisch vormgever. We zijn dankbaar voor de inzet van negen vrijwilligers.

Opstelling voor de video-interviews voor de musicalstentoonstelling.

Het Allard Pierson (is onderdeel van de Bibliotheek van de Universiteit van Amsterdam. De Stichting Allard Pierson is verantwoordelijk voor de juiste en correcte uitvoering van het activiteitenplan Podiumkunsten en Grafische Collecties 2021–2024.

De Stichting Allard Pierson is door het Allard Pierson opgericht om fondsenwervende activiteiten te kunnen verrichten in een privaatrechtelijke structuur, expliciet gescheiden van onderwijs en onderzoek zodat vermenging met en oneigenlijk gebruik van publiek geld wordt uitgesloten. Met het aanvragen van de BIS-gelden, gevolgd door toekenning door het Ministerie van OCW, ontvangt de Stichting sinds 2021 echter wel publieke gelden. Vanwege deze toekenning heeft het bestuur in 2020 besloten tot een statutenwijziging en een wijziging van de samenstelling van het bestuur. Beide zaken hebben in 2021 hun beslag gekregen. Daarmee

voldoet de Stichting aan de Governance Code Cultuur (zie: GCC, principe 6, pagina 40).

Om de (fondsenwervende) doelstelling van de Stichting Allard Pierson te kunnen realiseren is gewenste belangenverstrengeling nodig. De ‘personele unie’ in de persoon van de voorzitter, zijnde de directeur van het Allard Pierson, is daarom gewenst. Hiermee wijken wij bewust af van de code (zie: GCC, principe 3, pag. 27, 1e alinea). Het ministerie OCW is hiermee akkoord.

De leden van het bestuur vertegenwoordigen het brede domein van het Allard Pierson. Het resultaat is een divers samengesteld bestuur (zie: GCC, principe 1). Met dit nieuwe bestuur zijn een taakverdeling en een rooster van aftreden vastgesteld (zie: GCC, principe 4 en 5). Het bestuur van de Stichting is onbezoldigd (zie: GCC, principe 3).